

Nasjonal samarbeidsgruppe for medisinsk og helsefaglig forskning (NSG)

Referat fra møte 20. mai 2009

Tid: 20. mai 2009 kl. 10 – 16

Sted: Radisson SAS Airport Hotell, Gardermoen

Tilstede:

Bente Mikkelsen (leder)	<i>Helse Sør-Øst RHF</i>
Annetine Staff	<i>Helse Sør-Øst RHF</i>
Erlend B. Smeland	<i>Helse Sør-Øst RHF</i>
Øystein Krüger	<i>Helse Sør-Øst RHF</i>
Gudmund Marhaug	<i>Helse Midt-Norge RHF</i>
Henrik Sandbu	<i>Helse Midt-Norge RHF</i>
Anne Husebekk	<i>Helse Nord RHF</i>
Tove Klæboe Nilsen	<i>Helse Nord RHF</i>
Odd Søreide	<i>Helse Vest RHF</i>
Stener Kvinnsland	<i>Helse Vest RHF</i>
Stig Slørdahl	<i>NTNU</i>
Helge Klungland	<i>NTNU</i>
Sigbjørn Fossum	<i>Universitetet i Oslo</i>
Arnfinn Sundsfjord	<i>Universitetet i Tromsø</i>
Olav Helge Førde	<i>Universitetet i Tromsø</i>
Anita Ø. Lyngstadaas	<i>Helsedirektoratet</i>
Kari Toverud Jensen	<i>Høgskolen i Oslo</i>
Hilde Jerkø	<i>Norges forskningsråd</i>
Mari Nes	<i>Norges forskningsråd</i>
Kristin Lossius	<i>Helse- og omsorgsdepartementet</i>
Kjetil Bordvik	<i>Helse- og omsorgsdepartementet</i>
Finn-Hugo Markussen	<i>Kunnskapsdepartementet</i>
Jørund Straand	<i>Allmennmedisinske forskningsenhetene</i>

Inviterte:

Elisabeth Søyland	<i>Legeforeningen (under sak 4)</i>
Anders Hanneborg	<i>Norges forskningsråd (under sak 8)</i>
Jan Sture Skouen	<i>Regionalt kompetansesenter for habilitering og rehabilitering, Helse Vest RHF (under sak 12)</i>
Edith V. Lunde	<i>Regionalt kompetansesenter for habilitering og rehabilitering, Helse Vest RHF (under sak 12)</i>
Nina Vøllestad	<i>Institutt for sykepleievitenskap og helsefag ved Universitetet i Oslo (under sak 12)</i>
Espen Solberg	<i>Kunnskapsdepartementet (under sak 13a)</i>

Sekretariatet:

Barbra Noodt	<i>Helse Sør-Øst RHF</i>
Randi Vad (referent)	<i>Helse Sør-Øst RHF</i>

Forfall:

Jan Norum	<i>Helse Nord RHF</i>
Jan Eirik Thoresen	<i>Helse Sør-Øst RHF</i>
Per Omvik	<i>Universitetet i Bergen</i>
Gerd Kvale	<i>Universitetet i Bergen</i>
Gunn-Elin Aa. Bjørneboe	<i>Universitetet i Oslo</i>
Camilla Stoltenberg	<i>Folkehelseinstituttet</i>
John-Arne Røttingen	<i>Kunnskapssenteret</i>

Maiken Engelstad
Monica W. Nortvedt

Helse- og omsorgsdepartementet
Høgskolen i Bergen / Nasjonalt råd for helse-
og sosialutdanningene

Arnfinn Aarset
Leif Arild Fjellheim

FFO
SAFO

Sak nr. : **Sak/merknad:**

Sak 1/09 **Godkjenning av innkalling og dagsorden.**
Innkallingen og dagsorden for møtet ble godkjent.

Sak 2/09 **Godkjenning av referat fra møte i NSG 12. desember 2008.**
Referatet ble godkjent.

Oppfølging av tidligere saker behandlet av NSG:

Leder vil be Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) om et formelt møte for å gå gjennom sentrale saker som NSG har behandlet det siste året, deriblant *Nasjonalt råd for biobanker og helsedata* (sak 14/08), *Dobbeltkompetanseløp innen medisin* (sak 4/09) og *Nasjonal samordning av etisk standard og praksis* (sak 5/09). Sekretariatet utformer brev til HOD.

Sak 17/08: Finansiering og gjennomføring av forskning relatert til ny og kostbar teknologi – eks. klinisk studie av Lucentis versus Avastin.

Leder informerte om at saken vil bli lagt fram for de øvrige RHF-direktørene for å finne en løsning for gjennomføring av Lucentis/Avastin-studien i 2009 i påvente av en nasjonal pott tilegnet kostbare offentlige kliniske studier. Det ble imidlertid stilt spørsmål ved studiedesignet for denne undersøkelsen, og påpekt at det allerede pågår 2 internasjonale studier med lignende problemstilling. Sekretariatet utformer et oppsummerende saksunderlag til møtet mellom de 4 RHF-direktørene.

Sak 3/09 **Sekretariatsfunksjon og ledelse 2009-2011**

Ifølge mandatet for NSG skal ledelse og sekretariatsfunksjon ivaretas på omgang for 2 år ad gangen av henholdsvis universitets- og høyskolesektoren og av de regionale helseforetakene. Helse Sør-Øst har innehatt disse funksjonene siden sommeren 2007, og har signalisert mulighet for å videreføre engasjementet for en periode til om ønskelig. NTNU har meddelt at de eventuelt kan overta fra 2010.

Vedtak:

1. Helse Sør-Øst RHF viderefører sekretariatsfunksjon og ledelse ett år til, dvs. fram til sommeren 2010. Deretter overtar NTNU disse funksjonene for en 2-års periode.

Sak 4/09 **Dobbeltkompetanseløp innen medisin**

NSG avholdt 12. desember 2008 et seminar om dobbeltkompetanseløp innen medisin, og besluttet en handlingsplan i påfølgende møte. Arbeidsutvalget fikk i oppdrag å justere handlingsplanen i samarbeid med Legeforeningen og justert versjon forelå i møtet.

Handlingsplanen revideres ytterligere i tråd med kommentarene gitt i møtet, og sendes deretter ut til alle de regionale samarbeidsorganene som er ansvarlige for å operasjonalisere planen i de enkelte regionene.

Vedtak:

1. NSG godkjenner handlingsplanen for dobbeltkompetanseløp, og tilrår helseregionene å følge opp vedtatt handlingsplan og å igangsette minimum 2 dobbeltløp pr helseregion (4 for Helse Sør-Øst) pr år fra 2010.
2. Samarbeidsorganene anmodes om å sette av ressurser til nasjonal koordinering innen desember 2009, og om å rapportere inn etablerte dobbeltløp til sine Samarbeidsorgan som igjen rapporterer til NSG.
3. Arbeidsutvalget for NSG skal utvikle en mal for avtaler i samarbeid med Legeforeningen.
4. NSG legger til grunn at lovbestemte godkjenningsprosedyrer videreføres som tidligere inntil lovendring ev. trer i kraft.

Sak 5/09 Nasjonal samordning av etisk standard og praksis.

NSG skal bidra til nasjonal samordning av etisk praksis og standard innen forskning både innad og mellom helsesektoren og universitets- og høgskolesektoren. NSG har satt opp en rekke prioriterte tiltak basert på medlemmenes innspill. Det foreslås å starte samordningen med tiltak eller rutiner som er i bruk, og som er forholdsvis enkle å implementere nasjonalt:

1. Felles skjema for interessekartlegging og prinsipper ved habilitetsvurdering i alle instanser som tildeler forskningsmidler.
2. Felles tilbud om forskningsveilederkurs med definert innhold.

Listen over prioriterte tiltak revideres ut fra innspillene i møtet, og handlingsplanen sendes ut til de regionale samarbeidsorganene for gjennomføring.

NSG vil på et senere møte komme tilbake til spesielle utfordringer knyttet til innovasjon, kommersialisering og industrisamarbeid. Sekretariatet sender brev til alle aktørene i samarbeidsgruppen for å be om en kort redegjørelse for eksisterende tiltak, avtaler etc.

Vedtak:

1. NSG støtter forslaget om felles prinsipper for håndtering av habilitet i søknadsbehandling og synliggjøring av interesser i forskningsstrategiske prosesser (med tilhørende skjema), og anbefaler at disse legges til grunn av alle instanser som tildeler forskningsmidler.
2. Innholdet i et nasjonalt forskningsveilederkurs utvikles av arbeidsutvalget for NSG i samarbeid med universitetene og de regionale helseforetakene. Kurset tilbys nasjonalt i tråd med foreslått plan for gjennomføring.
3. NSG er orientert om at Kunnskapsdepartementet har nedsatt en prosjektgruppe for å ivareta den videre oppfølgingen av Norsk vitenskapsindeks (NVI).
4. NSG ber Helse Vest presentere sitt system for dokumentasjon og lagring av forskningsdata på neste møte i NSG.

5. Ytterligere tiltak for nasjonal implementering vurderes i kommende NSG-møte i november.

Sak 6/09 Retningslinjer for håndtering av habilitet i søknadsbehandlingen og av interesser i forskningsstrategiske prosesser

Utvikling av felles prinsipper for håndtering av habilitet i søknadsbehandlingen og av synliggjøring (deklarerer) av interesser i forskningsstrategiske prosesser (med tilhørende skjema) er det første prioriterte tiltaket i samordningen av nasjonal etisk standard og praksis (jf. sak 5/09).

Sekretariatet har innarbeidet innspillene fra forrige møte i NSG, og dokumentet er behandlet av arbeidsutvalget for NSG.

Vedtak:

1. NSG anmoder representerte institusjoner om å ta i bruk foreliggende prinsipper for håndtering av habilitet i søknadsbehandlingen og i synliggjøring av interesser i forskningsstrategiske prosesser med tilhørende skjema. Rutiner tilpasses strukturen i den enkelte institusjon.

Sak 7/09 Nasjonalt helseregisterprosjekt

Saken utsettes til neste møte pga forfall av saksfremlegger.

Sak 8/09 Begrensede midler fra Norges forskningsråd til forskerinitierte prosjekter

Anders Hanneborg, *divisjonsdirektør, Norges forskningsråd*, redegjorde for bruk av midler til frie forskerinitierte prosjekter i Forskningsrådet. For 2009 utgjør støtte til fri forskerinitiert forskning 12 % av Forskningsrådets budsjett. Utviklingen av denne støtteformen har vært vesentlig svakere enn veksten i Forskningsrådets totalbudsjett. Økt fri prosjektstøtte (FRIPRO) er en av Forskningsrådets hovedprioriteringer for 2010.

Sigbjørn Fossum, *Universitetet i Oslo*, viste deretter en oversikt over tildelinger til Det medisinske fakultet, UiO, fra Forskningsrådet for perioden 2005 – 2008, herunder institutt for medisinske basalfag (IMB) og Senter for molekylærbiologi og nevrovitenskap (CMBN). Han uttrykte bekymring for miljøene som faller utenfor CMBN, og særdeles situasjonen for enkelte yngre forskere.

Forskningsmeldingen 2009 omtaler også dette temaet (kpt. 2.3 side 19):

”Regjeringen vil ta initiativ til en nasjonal analyse av hvordan prioriteringer, ressurser og styringsvirkemidler videreføres og virker innad ved universiteter og høyskoler. Med bakgrunn i utredningen vil regjeringen komme tilbake til spørsmålet om finansiering av norsk grunnforskning.

Inntil videre vil regjeringen styrke grunnforskningen gjennom eksisterende virkemidler. Ordningen med frie prosjekter gjennom Norges forskningsråd skal prioriteres”.

Vedtak:

1. NSG anser en snarlig oppfølging av Forskningsmeldingen 2009 som svært viktig, og støtter uttalelsen om at frie prosjekter gjennom Norges forskningsråd skal prioriteres.
2. NSG anmoder de regionale samarbeidsorganene om å drøfte fordelingsmekanismer for forskningsmidler i egne saker. Saken tas opp

i NSG i 2010 før utlysning og fordeling av forskningsmidler.

Sak 9/09 Joint Programme NDD/Alzheimer

Mari Nes, *Norges forskningsråd*, innledet til saken. "Joint programming" er et av virkemidlene i utviklingen av det europeiske forskningsområdet (ERA). Programmet innen nevrodegenerative sykdommer (NDD), med særskilt vekt på Alzheimer, er et pilotprosjekt i forkant av andre tilsvarende programmer.

NSG stiller seg positive til norsk deltagelse i "Joint programming" innen NDD/Alzheimer, og støtter forslaget fra Forskningsrådet om at NevroNor kan være en primær nasjonal forankring i forhold til dette programmet.

Sak 10/09 Bruk av undervisningstilskuddet til RHF i klinisk undervisning i det medisinske grunnstudium.

Olav Helge Førde, *dekanus, Det medisinske fakultet ved Universitetet i Tromsø*, orienterte om historikk og status for bruk av undervisningstilskuddet i RHFene (2008), og framhevet at statusen for undervisning kan heves ved at undervisningstilskuddet synliggjøres (det er nå en del av basisrammen). Instruksen til de regionale samarbeidsorganene gjelder både undervisning og forskning, men så langt har samarbeidsorganene i overveiende grad hatt fokus på forskning.

Vedtak:

1. NSG ønsker større fokus og bedre synliggjøring av undervisningsoppgavene i samarbeidsorganene sett i forhold til den opprinnelige instruksen, og ber alle rapportere tilbake til NSG innen 20. oktober 2009 om hvordan denne oppgaven kan ivaretas.
2. NSG ber Universitetssamarbeidet i Nord (Samarbeidsorganet Helse Nord – Universitetet i Tromsø) om å utarbeide saksframlegg til neste møte i NSG der det orienteres som hvordan økning i undervisningstilskuddet fra Helse- og omsorgsdepartementet til Universitetet i Tromsø er omsatt i økt kvalitet på undervisningen av medisinerstudenter.

Sak 11/09 Tema for seminar i regi av NSG 5. november 2009.

NSG skal arrangere et seminar i forkant av neste ordinære møte 5. november 2009.

To ulike temaer ble foreslått i møtet:

1. Etikk i forskning/forskningsledelse (innovasjon, uredelighet/juks, individansvar vs HFenes systemansvar (jf. helseforskningsloven))
2. Mekanismer for fordeling av midler til medisinsk forskning.

Etter avstemming fikk "Etikk i forskning/forskningsledelse" flest stemmer. "Mekanismer for fordeling av midler til medisinsk forskning" blir tema for seminaret i regi av NSG i 2010.

Stener Kvinnsland og Anne Husebekk vil bistå arbeidsutvalget for NSG og sekretariatet i utarbeidelsen av program for seminaret.

Sak 12/09 NSGs nasjonale satsingsområder innen forskning*Faglige styringsgrupper for NSGs nasjonale satsingsområder innen forskning*

Alle de fire regionale samarbeidsorganene har i etterkant av forrige møte i NSG godkjent *Alvorlige psykiske lidelser* som nasjonalt satsingsområde. Neste steg i denne satsingen er oppnevning av en faglig styringsgruppe som skal påse at nettverksbygging og ressursbruk skjer i henhold til intensjonene.

Oppnevningen av kandidater til den faglige styringsgruppen utsettes inntil mandat og sammensetningen (representativitet og kompetanse) i styringsgruppene er diskutert nærmere i de regionale samarbeidsorganene. Arbeidsutvalget for NSG vil foreslå en konklusjon basert på tilbakemeldingene fra samarbeidsorganene.

Muskel- og skjelettlidelser

Jan Sture Skouen, leder av skrivegruppen, presenterte programnotatet for *Muskel- og skjelettlidelser*. Flere medlemmer i NSG ga uttrykk for at dette er et meget viktig satsingsområde, men at det er ønskelig med en inkluderende tilnærming (utover uspesifikke lidelser), tilknytning til eksisterende sterke forskningsmiljøer, tydeliggjøring av det internasjonale perspektiv og en konkretisering av satsingsområdet. Representantene fra skrivegruppen støttet forslaget om å vurdere en utvidelse av gruppen, med revidert mandat og en realistisk innleveringsfrist for revidert programnotat. Skrivegruppen oversender sin vurdering til sekretariatet i NSG.

Muligheter for tilleggsfinansiering fra Forskningsrådet av samarbeidsprosjekter og noder.

NSG tar notatet til etterretning.

Vedtak:

1. NSG slutter seg til krav til innhold og indikatorer for måloppnåelse, samt skjema for årlig rapportering.
2. NSG ber de regionale samarbeidsorganene diskutere nærmere hvilket mandat og sammensetning (representativitet og kompetanse) de faglige styringsgruppene bør ha.
3. NSG takker skrivegruppen for *Muskel-/skjelettlidelser* for arbeidet, og beklager at en noe uklar bestilling har medført vanskelige arbeidsbetingelser. NSG anser denne satsingen som svært viktig, og ber derfor skrivegruppen vurdere en utvidelse av gruppen, med revidert mandat og en realistisk innleveringsfrist for revidert programnotat. Forslaget oversendes NSGs sekretariat. Forslaget sendes ut pr. e-post til medlemmene i NSG og forankres i de regionale samarbeidsorganene.

Sak 13/08 Øvrige orienteringssaker:**a. Forskningsmeldingen 2009.**

Espen Solberg, *Kunnskapsdepartementet*, presenterte kort forskningsmeldingen 2009 (*Klima for forskning*, St. melding nr. 30 (2008-2009)).

b. Program for omstilling og utvikling i Helse Sør-Øst RHF (hovedstadsprosessen).

Annetine Staff, *Helse Sør-Øst RHF*, informerte om omstillingsprosessen i helseregionen, med særlig vekt på implementering av forskningsstrategien. Sju arbeidsgrupper har nylig utarbeidet tiltaksplaner som skal samles i en felles handlingsplan.

c, Ny forskningsstrategi for Helse Nord RHF

Tove Klæboe Nilsen, *Helse Nord RHF*, orienterte om deres nye forskningsstrategi, som ble vedtatt på styremøte i mai 2009.

d. Årsberetning 2008 for allmennt medisinsk forskningsenhet i Oslo

NSG har mottatt årsberetningen til orientering, og inviterer de allmennt medisinske forskningsenhetene til å gi en kort presentasjon av seg selv på neste møte i NSG.

h. Referater:

- møte i arbeidsutvalget for NSG 6. mars 2009
- møte i arbeidsutvalget for NSG 17. april 2009
- møte i Nasjonalt råd for kvalitet og prioritering i helsetjenesten 23. februar 2009.
- møte i Nasjonalt råd for kvalitet og prioritering i helsetjenesten 20. april 2009.

NSG tar referatene til orientering.

Sak 22/08**Eventuelt:**

Ingen saker ble meldt inn under eventuelt.